

KATEDRA POMOČNÝCH
VED HISTORICKÝCH
A ARCHIVNICTVÍ

**DĚJEPISNÁ
OLYMPIÁDA
54. ročník –
2024/2025**

Celostátní kolo – řešení II. kategorie

Tematické zaměření ročníku:

**„Ve středu zájmu člověk aneb Péče o duši a tělo od osvícenství po španělskou chřipku.“
(1740-1920)**

Číslo otázky	Správná odpověď	Způsob hodnocení	Počet bodů max.
1	a) Obr. 1 ANO; obr. 2 ANO b) Cílí na herečku c) Cílí na manželku továrníka d) A, C e) B, C f) Oba plakáty potenciálně cílí na stejnou skupinu žen. Možné jsou tedy dvě odpovědi: Pokud zakroužkují A – odpověď by se měla nést v duchu, že tehdy ještě nesportovalo tolik žen, proto reklama na společenský oděv měla potenciál oslovit více lidí. Pokud zakroužkují B – odpověď by se měla nést v duchu, že první plakát odkazuje na obchod v Praze, který je dostupný jen omezenému počtu zákazníků, kdežto plakát s kolem má širší	a) obě správně 1 bod, jinak nic b) 1 c) 1 d) obě správně 1 bod, jinak nic e) obě správně 1 bod, jinak nic f) 2 body g) 1 bod h) 1 bod za váhu, 1 bod za vysvětlení = 2	10

	dopad na větším území. g) Zakroužkovaný bude červený kabátek. 1 bod h) Dáma stojí na váze. Pravděpodobně proto, aby ukázala, že kolo je lehoučké, a tedy dobře využitelné. Také tam může být i to, že ona je lehoučká, protože sportuje.		
2	b–d–f–a–c–e	6 správně =3 b. 5-4 správně = 2 b. 3 správně = 1 bod	3
3	A. a), d). B. (baron) Pierre de Coubertin C. NE/NE/ANO/NE D. a) E. prostřední znak F. a), c). G. a), b).	A. každá správná 1=2 B. celé jm. =2 (titul není nutný) C. každá správná 1=4 D. správná = 1bod E. správná = 1 bod F. správná za 2 = 4 body G. správná za 2 = 4 body	18
4	d), f).	Každá správná 0,5 = 1	1
5	A. a), c), d). B. a), c).	Každá správná 1 = 3 Každá správná 1 = 2	5
6	a), d), f)	Každá správná 1 = 3	3
7	b–a–d - e - c	Vše správně = 8, jinak nic	8
8	A. Předpokládané odpovědi: a) zdravá, bez exémů a s jemnými rukama – cokoli z textu b) mezi 20-30 lety a vdaná, aby byla uvážlivá, důvěryhodná a bez předsudků c) vyrážka d) nakažlivá nemoc způsobená roztočem zákožkou svrabovou, šíří se všude, kde je více lidí pohromadě (školky, ubytovny ap.), přenáší se přímo nebo skrze kontaminované předměty (ložní prádlo,	A. a) - 1 b) - 1 c) - 1 d) - 2 B. Každá správná 1bod = 5	10

	ručníky). Projevuje se intenzivním svěděním kůže. Nejvíce napadá části těla pokryté jemnou kůží (mezi prsty, zápěstí, hýždě, podbřišek, záhyby loketního nebo kolenního kloubu, genitálie ap.) - klíčové: roztoč a jeho jméno, svědění, přenos přímo nebo zprostředkovaně B. a) česky b) A. J. Jungmann c) Úvod k babení d) Praha e) zkušený babič – tedy porodník na vysokých školách pražských		
9	A. a) 1. kroužek uprostřed, trojúhelník žena na židli 2. kroužek žena uprostřed, trojúhelník žena na posteli b) manžel rodičky c) 1 - pomocnice porodní báby; 2 - návštěvnice (příteknyně nebo příbuzné rodičky) d) 2 B. b), d), g). C. a). D. g).	A. a) 2 body (každý správný trojúhelníček + kolečko = 1 bod, jinak nic) b) 1 bod c) 2 body d) 1 bod B. Každá správná 1=3 (v soutěži vyškrtnuta – 0) C. 1 bod (v soutěži vyškrtnuta – 0) D. 1 bod (v soutěži vyškrtnuta - 0) 5 bodů za její řešení přidáno otázce č. 7 .	6
10	A. b); e) B. podávání jedů – P ovazování břicha těhotných žen, aby se plod nemohl vyvíjet – P skákání na břicho – P omezování výživy těhotným ženám – N podávání dávidel – P vykonávání těžkých prací – N	A. 2 body B. Každá správná 0,5 bodu, celkem 3 body	5

11	A) b) - 1 bod B) úřední kontrola čistoty domácností, věznění chronicky nemocných lidí, pravidelné kontroly duševního blaha. C) a)	A. 1 bod B. 2 za všechno, jinak nic C. 1	4
12	b), d), e).	Každá správná 1 = 3	3
13	A. a) Po celou dobu projevu nemoci b) Dechem, dotekem, zprostředkovaně věcmi, kterých se nemocný dotýkal. c) že se nechá očkovat (týká se to zejména lékařů). d) 2 B. úplavice, cholera (stačí 1 nemoc)	Všechny správné, 3 body Tři správné 2 body Dvě správné 1 bod Jedna správná 0 1 bod – za jednu i dvě správné odpovědi	4
	Celkem		80

Zdroje otázek

Č. ot.	
1	BLÜMLOVÁ, Dagmar a KUBÁT, Petr. <i>Čas zdravého ducha v zdravém těle: kapitoly z kulturních dějin přelomu 19. a 20. století. Jihočeský sborník historický, suppl. 2.</i> České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2009, str. 33-44. Plakáty: Online dostupné: https://www.esbirky.cz/predmet/24723667?searchParams=%7B%22filter%22%3A%7B%22subCollection%22%3A%5B%2224714755%22%5D%7D%2C%22order%22%3A%22name%22%2C%22itemsPerPage%22%3A24%2C%22path%22%3A%22eJx9kL0OgjAUhV%2BI6UxSKiDK6uLI4mQdClRtaCnpDwks3t1CAOOg2725557v5FwH2FDJYAbPglXUglZVgmWAN8Zy60oGAyh4U3sBQc9ZQtDnOAYD5BXMIhxGh0MarGYXSVylcSFYWatWT8v%2BLnsjVOfnkB2BdlY5CTqQa%5C%2FqaKCW17KF0778Xf8tV8xdP0MLdcuziFMdpkxmxBckHrmYjtN8O44qSEz%5C%2FeL4oswBdc1JWh1hePtDRm0Y4g%3D%22%7D&sequencePointer=9 [03.05.2025] Online dostupné: https://www.esbirky.cz/predmet/3616150?searchParams=%7B%22filter%22%3A%7B%22subCollection%22%3A%5B%223103893%22%5D%7D%2C%22order%22%3A%22relevance%22%2C%22itemsPerPage%22%3A24%2C%22path%22%3A%22eJx9kL0OgjAUhV%2BI6UxSKiDK6uLI4mQdClRtaCnpDwks3t1CAOOg2725557v5FwH2FDJYAbPglXUglZVgmWAN8Zy60oGAyh4U3sBQc9ZQtDnOAYD5BXMIhxGh0MarGYXSVylcSFYWatWT8v%2BLnsjVOfnkB2BdlY5CTqQa%5C%2FqaKCW17KF0778Xf8tV8xdP0MLdcuziFMdpkxmxBckHrmYjtN8O44qSEz%5C%2FeL4oswBdc1JWh1hePtDRm0Y4g%3D%22%7D&sequencePointer=9

	%22%2C%22itemsPerPage%22%3A96%2C%22path%22%3A%22eJyV0D0LwjAQBuC%5C%2FEJl4FdpSUFsQB5eOXZysQ9qeejQfckkKKv53o1TBQcXtw3xPpfNhWuhgBe8lNAJx46mk1Aw1Nah8y3wiEvUfRio48Njpl5fzSU6ULYCqsQeFvL0YqgDWWhBIGIQOy9fowrHjRZYm2Xw%2Bi55ha1X7JE0bCW1vjnR%5C%2FTHfqZKUzQp1AzpS34BUbWEXifFe0wsHe0ClSJ%5C%2FkQjf7Kq%2BMx9z9nnr2cJVpnCNv%2BoUrfGdY3KyPDCZ8g4S9tg9SLEZJnvYHbG8hxiHs%3D%22%7D&sequencePointer=46 [03.05.2025]
2	KVAČEK, R., <i>České dějiny II</i> , Praha: Práce, 2002. Odpovídající kapitoly. Kol., <i>Dějiny 19. století, učebnice pro střední školy</i> , Brno: Didaktis, 2016. Odpovídající kapitoly.
3	KVIRENC, J., <i>Evropa do roku 1914, Historie v dokumentech</i> , Liberec: Dialog 2007. Obnovení olympijských her 1896, str. 219. Zdroj obrázku: Online dostupné: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Baron_Pierre_de_Coubertin.jpg [03.05.2025] GUTH-JARCOVSKÝ, J.S., <i>Paměti II., Paměti olympijské</i> , Hejda a Tuček, Praha: 1929, s.17, 139, 174, 185, 223. Znaky online dostupné: https://slideplayer.cz/slide/2331542/ . [03.05.2025]
4	RYCHLÍK, M., <i>Dějiny lidí</i> , Praha: Academia, 2022, s. 307-313., 581-585.
5	BLÜMLOVÁ, Dagmar a KUBÁT, Petr. <i>Čas zdravého ducha v zdravém těle: kapitoly z kulturních dějin přelomu 19. a 20. století. Jihočeský sborník historický, suppl. 2.</i> České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2009, s. 123, 141.
6	BLÜMLOVÁ, Dagmar a KUBÁT, Petr. <i>Čas zdravého ducha v zdravém těle: kapitoly z kulturních dějin přelomu 19. a 20. století. Jihočeský sborník historický, suppl. 2.</i> České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2009. str. 33-44 a 122-147 Leták dostupný online: https://library.usa.edu/cures-curses-exhibit . [03.05.2025]
7	KUTNOHORSKÁ, Jana. <i>Historie ošetřovatelství. Sestra</i> . Praha: Grada Publishing, 2010, s. 57–65.
8	STÁTNÍKOVÁ, P, REMEŠ, P., Ludmila Kapalínová, porodní bába sobínská, Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2017, str. 28-33 Titulní list knihy tamtéž.
9	Dostupné z: https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2014/5/pocatky-a-vyvoj-babictvi-1-dil-od-venuse-k-cisarskemu-rezu/ [03.05.2025] Richard Dagley, 1821: Dostupné z: https://barnum-museum.org/wp-content/uploads/2021/04/taking_caudle_ancestry_image.jpg [03.05.2025] RYCHLÍK, M., <i>Dějiny lidí</i> , Praha: Academia, 2022, s.323-329, 249-254, 307-313, 323-329.
10	MAGDOVÁ, D., <i>Dětská úmrtnost v 19. století</i> , bakalářská práce, Vysoká škola zdravotnická, o. p. s., vedoucí práce PhDr. Arnošt Trkan, obhájeno 2012., str. 53 a 54. RYCHLÍK, M., <i>Dějiny lidí</i> , Praha: Academia, 2022, s. 315-321.
11	TINKOVÁ, D. <i>Zákeřná mefitis: zdravotní policie a veřejná hygiena v pozdně osvícenských Čechách</i> . Praha: Argo, 2012, str. 40-59.
12	BATISTA, N., L. SVOBODA, L., <i>Samohana a její následky</i> , Praha 1899. (Národní lékařská knihovna, sign. MA 5856) BADEN POWELL R., <i>Skauting pre chlapcov</i> , Bratislava 2003, s. 211. (přeloženo do češtiny) Dostupné online: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://isf-world.org/pdf/s4b-sk.pdf.
13	Vyhlášky: SOkA HK, f. Archiv města Hradce Králové, inv. C. 5321, kart. 1022.